

INGLIZ TILI DARSLARIDA QO‘LLANILADIGAN INNOVATSION TEKNOLOGIYALAR: TAHLIL VA NATIJALAR

NAZARMATOVA Yorqinoy Maxmudaliyevna

Termiz davlat universiteti

Fakultetlararo chet tillari kafedrasi o‘qituvchisi

Tel: +99897 8085583

E-mail: yorqinoy479@gmail.com

Orcid: 0009-0006-3273-8773

ANNOTATSIYA

Ma'lumki, bugungi kunda ta'lim tizimida foydalaniladigan innovatsion pedagogik texnologiyalar, darsning samarali bo'lishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan mazkur maqolada innovatsion texnologiyalar va ularni ingliz tili darslarida qo'llash texnologiyalari borasida ilmiy xulosalar keltirilgan.

***Kalit so'zlar:** Innovatsion ta'lim texnologiyalari, pedagogika, ta'lim-tarbiya, ingliz tili, metodik tavsiyalar.*

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА: АНАЛИЗ И РЕЗУЛЬТАТЫ

Назарматова Ёркиной Махмудалиевна

Преподаватель кафедры межфакультетских иностранных языков

Термезского государственного университета

АННОТАЦИЯ

Известно, что большое значение в эффективности урока имеют инновационные педагогические технологии, используемые сегодня в системе образования. С этой точки зрения в данной статье представлены научные выводы об инновационных технологиях и их применении на уроках английского языка.

***Ключевые слова:** Инновационные образовательные технологии, педагогика, образование, английский язык, методические рекомендации.*

INNOVATIVE TECHNOLOGIES USED IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS: ANALYSIS AND RESULTS

Nazarmatova Yorkinoy Makhmudaliyevna

Teacher of the Department of Interfaculty Foreign Languages of

Termez State University

ABSTRACT

It is known that the innovative pedagogical technologies used in the educational system today are of great importance in the effectiveness of the lesson. From this point of view, this article presents scientific conclusions about innovative technologies and their application in English language classes.

Key words: *Innovative educational technologies, pedagogy, education, English language, methodical recommendations.*

KIRISH

Bugungi kunda inson faoliyatining ko‘plab sohalari, jumladan, ta‘lim tizimiga turli xil innovatsion texnologiyalarning joriy qilinishi hayot sifatining, inson tafakkurining rivojiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Chet tilini o‘qitishda yangi texnologiyalardan foydalanish nafaqat yangi texnik vositalarni, balki o‘qitishning yangi shakl va usullarini, o‘quv jarayoniga yangicha yondashuvni ham anglatadi. O‘qituvchining asosiy vazifalari tilni amaliy o‘zlashtirish uchun talabalarga shart-sharoitlar yaratish, har bir o‘quvchiga o‘z faolligi va ijodkorligini ko‘rsatishga imkon beradigan o‘qitish usullarini tanlash, shuningdek, chet tilini o‘rganish jarayonida talabaning kognitiv faolligini oshirishdan iborat.

MATERIAL VA METODLAR.

Zamonaviy innovatsion texnologiyalar o‘quv faoliyatining sifatini oshirish va talabalar o‘rtasida mustaqil ishlash madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan bir qator pedagogik muammolarni hal qilish imkonini beradi. Innovatsion texnologiyalarni qo‘llash zarurati ham o‘quv jarayonida o‘rganilishi va qayta ishlanishi kerak bo‘lgan axborotlar hajmining doimiy ortib borishi bilan bog‘liq. Internet va axborot texnologiyalari butun dunyo hamjamiyatida yagona ta‘lim makonini yaratishga qaratilgan. Chet tilini o‘rgatishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning asosiy afzalligi ma‘lumotni uzatishning an‘anaviy og‘zaki usullaridan audiovizual usullarga e‘tiborni o‘tkazishdir. Eng so‘nggi ishlanmalar ko‘pincha Internetda taqdim etiladi va talabalar ularni tanlash imkoniyatiga ega. Axborot texnologiyalari o‘quv materialini ko‘paytirish va tarqatish bilan bog‘liq muammolarni bartaraf qiladi, unga kirishni ta‘lim muassasasida ham, uyda ham, foydalanuvchi uchun qulay vaqtda olish mumkin [1].

Hozirgi vaqtda ta‘lim tizimini rivojlantirishning strategik vazifasi uning mazmunini, o‘qitish usullarini yangilash va shu asosda ta‘limning tubdan yangi sifatiga erishishdan iborat. Zamonaviy jamiyatdagi hayot talabalardan o‘z fikrini rivojlantirish, o‘z fikrini aniq va ishonchli ifoda etish qobiliyati kabi muhim kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirishni talab qiladi [2].

Zamonaviy ingliz tili darslarini ham innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanmasdan tasavvur qilib bo'lmaydi va uni samarali amalga oshirib bo'lmaydi. Ingliz tilini o'qitishning zamonaviy texnologiyalari jarayonning mantiqiyliги, konseptualligi, samaradorligi, moslashuvchanligi, dinamikligi, takrorlanuvchanligi, yaxlitligi va alohida qismlarning o'zaro bog'liqligi kabi xususiyatlarini o'z ichiga olishi kerak. Darsda va darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'quv jarayonini tashkil etish ta'lim sifati va o'quv faoliyatini shakllantirish darajasiga qo'yiladigan zamonaviy talablarni hisobga olgan holda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan faol foydalanishni taqozo etadi.

Ingliz tili darslarida va darsdan tashqari mashg'ulotlarda har bir o'qituvchi kompetensiyaga asoslangan ta'lim tamoyillari va usullaridan, shaxsga yo'naltirilgan va rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalaridan foydalanishi lozim. Dars jarayonlarida ko'pincha turli darajadagi til tayyorgarligiga ega bo'lgan o'quvchilar mavjudligini hisobga olgan holda, har bir darsda o'qituvchi bir nechta zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan element bo'yicha foydalangani maqsadga muvofiq. Bu jarayonda ta'limning asosiy strategiyasi talabanning shaxsiyati, uning imkoniyatlari va qobiliyatlari, moyilliklari va ehtiyojlarini ta'lim jarayonining markaziga qo'yadigan shaxsga yo'naltirilgan yondashuvga aylanadi. Bularning barchasini innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida amalga oshirish mumkin [4].

Innovatsion pedagogik texnologiyalar (IPT) quyidagilarni o'z ichiga oladi: dialogli muloqot, tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish, qaror qabul qilish qobiliyati, olingan bilimlarning o'zaro ta'siri, talabanning shaxsiy fazilatlarini shakllantirish. Ta'limning zamonaviy shakllari yuqori kommunikativ qobiliyat va talabalarni o'quv faoliyatiga faol jalb qilish, nutq va tinglash qobiliyatlarini faollashtirish, talabalarining kommunikativ kompetensiyasini samarali rivojlantirish bilan tavsiflanadi. Bu zamonaviy ijtimoiy sharoitlarga moslashishga yordam beradi, chunki jamiyatga zamonaviy dunyoga tezda moslasha oladigan, mustaqil va tashabbuskor, o'z faoliyatida muvaffaqiyatga erishadigan odamlar kerak. Har qanday innovatsion faoliyatning asosi ijodkorlikdir. Ijodiy faoliyat shaxsning hissiy va intellektual xislatlarini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Bu zamonaviy ta'lim jarayonining asosiy vazifalaridan biridir.

Turli pedagogik texnologiyalar o'quv faoliyatini diversifikatsiya qilishga yordam beradi, shuningdek, o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirishga ko'maklashadi. Yangi ta'lim paradigmasi ichida o'rganish motivatsiyasi muhim o'rin tutadi. Motivatsiyaning maqsadi talabalarda mavzuga barqaror qiziqishni rivojlantirish, muloqot va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishdir [5].

Innovatsion pedagogik texnologiyalar nafaqat o'qitishning texnik vositalari yoki kompyuterlaridan foydalanish, balki o'quv jarayonini optimallashtirish, ta'lim samaradorligini oshirish tamoyillarini aniqlash va usullarini ishlab chiqishdir. Texnologiyani amaliy qo'llash haqida gap ketganda, faqat bitta texnologiyadan foydalanish shart emas. Eng yaxshi xususiyatlarni birlashtirgan bir nechta ta'lim texnologiyalarini birlashtirish eng yaxshi usul hisoblanadi. Talabani kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish uchun chet tilini o'qitish jarayonida zamonaviy ta'lim texnologiyalarini integratsiyalash va bir necha yillar davomida zamonaviy o'qituvchilarning innovatsion g'oyalarini sinchkovlik bilan o'rganish, sinab ko'rish va moslashtirish lozim.

Ingliz tili darslarini o'tkazishda o'quv jarayoni samaradorligini oshirish uchun biz talabalarning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi ta'lim texnologiyalaridan foydalanamiz: tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi, tadqiqot texnologiyasi, intensiv o'qitish, AKT, interfaol yondashuv va o'yin texnologiyasi [3].

Bugungi globallashtirish davrida ta'lim jarayoniga innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb eta boshladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari darsda va darsdan tashqari vaqtlarda o'quv jarayonini tashkil etishda yetakchi innovatsion texnologiyalardan biri bo'lib, darsning turli bosqichlarida AKTdan foydalanish o'quv jarayonini optimallashtirish va vaqtdan unumli foydalanish imkonini beradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilarning bilim faolligini faollashtirish, ta'lim olishga bo'lgan qiziqishni oshirish, o'quvchilarning muloqot qobiliyatlari va til ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish uchun qo'shimcha shart-sharoitlar yaratish imkonini beradi [1].

Ingliz tili darslarining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi innovatsion texnologiyalardan yana biri loyihalash usuli hisoblanadi. Loyihalash usulini talabalarning nutqiy kompetensiyalarini takomillashtirish va chet tilidan madaniyatlararo muloqot va o'zaro aloqa vositasi sifatida foydalanish qobiliyatini rivojlantirishning yetakchi usullaridan biri deb hisoblash mumkin. BU usulda o'qituvchi nafaqat talabalarga ta'lim beradi, balki o'zi ham ko'plab yangidan-yangi ma'lumotlarga ega bo'ladi.

XULOSA.

Xulosa sifatida aytish lozimki, ingliz tilini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quv jarayonini optimallashtirish, darsni yanada qiziqarli qilish imkonini beradi. Innovatsion texnologiyalar har bir o'quvchiga individual yondashuvni qo'llagan holda ularning lingvistik qobiliyatini rivojlantiradi,

shuningdek, har bir talabanning bilim sifatini xolisona baholagan holda, an'anaviy o'qitish usullarini yangi usullar bilan to'ldiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ishmuhamedov R.J, Abduqodirov A., Pardaev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari o'qituvchilari, tarbiyachilari, guruh rahbarlari uchun amaliy tavsiyalar).– T.: Iste'dod, 2010. – 140 b.
2. Барышникова Н.В. Параметры обучения межкультурной коммуникации в средней школе // ИЯШ. – 2002. - №2. С.8-12.
3. Гусева Л.П. Играем, учим, мастерим. – Ростов: Феникс, 2012. 98с.
4. Джужук И.И. Метод проектов в контексте личностно-ориентированного образования. Материалы к дидактическому исследованию. – Ростов., 2005. 182 с.
5. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М., 2008.